मेचीनगर नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: २०८१ संख्या: ६ स्वीकृत मिति:

श्रीमान नगर प्रमुखज्यू,

बि.स. २०८१ सालको मेचीनगर नगरपालिकाको विधयेक संख्या ..... मेचीनगर नगरपालिकाको सार्वजनिक निजी साझेदारी ऐन, २०८१ मिति २०८१/११/१९ गते बसेको नगर सभा बैठकले पारित गरे बमोजिम ठीक छ, प्रमाणीकरणका लागि नगर प्रमुखज्यु समक्ष पेश गर्दछु।

अग्नि प्रसाद अधिकारी
सचिव, नगर सभा
मेचीनगर नगरपालिका

भाग १

मेचीनगर नगरपालिका

प्रमाणीकरण मिति: २०८१/११/१९

प्रमाणीकरण गर्ने : नगर प्रमुख श्री गोपालचन्द्र बुढाथोकी

हस्ताक्षर :

गोपालचन्द्र बुढाथोकी
नगर प्रमुख

मेचीनगर नगरपालिका

सार्वजनिक निजी साझेदारी ऐन, २०८१

मेचीनगर नगरपालिका सार्वजनिक निजी साझेदारी ऐन, २०८१

प्रस्तावना

सार्वजनिक निजी साझेदारीको माध्यमबाट निजी क्षेत्रको आर्थिक, प्राविधिक तथा मानव संशाधनको अधिकतम उपयोग गरी मेचीनगर नगरपालिकामा स्थानीय स्तरका विकास आयोजना तथा परियोजनाहरुको निर्माण, संचालन, व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह मार्फत रोजगारीको अवसर सृजना गर्न, स्थानीय तथा आन्तरिक श्रोत साधनको अधिकतम प्रयोग गरी गरिबी निवारणमा सहयोग पुर्याउँदै देशको कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा अभिबृद्धि गर्दै मुलुकको वृहत सामाजिक तथा आर्थिक विकास गर्न तथा सर्वसाधारणलाई भरपर्दो, किफायती र सर्वसुलभ रुपमा सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकाले, नेपालको सविधानको धारा २२६ को उपधारा (१) बमोजिम मेचीनगर नगरपालिका नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद : १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:**

(१) यस ऐनको नाम "मेचीनगर नगरपालिका सार्वजनिक निजी साझेदारी ऐन, २०८१" रहेको छ।

(२) यो ऐन नगर सभाबाट पारित भइ नगर राजपत्रमा प्रकाशन भएका मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा र व्याख्या:**

(१) विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

(क) "अनुमति-पत्र" भन्नाले आयोजना कार्यान्वयन गर्न दफा ३३ बमोजिम दिएको अनुमति-पत्र सम्झनु पर्छ।

(ख) "अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले आयोजना कार्यान्वयन गर्न अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(ग) "अध्यक्ष" भन्नाले मेचीनगर नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको प्रमुख सम्झन पर्छ।

(घ) "अनुमानित आयोजना लागत" भन्नाले देहायमध्ये जुन बढी हुन्छ सो लागतलाई जनाउँदछ।

(१) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले सम्भाव्यता अध्ययनमा उल्लेख गरेका आयोजना विकासमा लाग्ने रकम वा,

(२) सम्भाव्यता अध्ययनका क्रममा उल्लेखित सार्वजनिक निकायबाट निजी निकायमा जाने जम्मा अनुमानित रकमको खुद वर्तमान मुल्य पछिल्लो सरकारी ऋणपत्रको दरमा २ प्रतिशत थप गर्दा हुन आउने रकम।

(ङ) "आयोजना" भन्नाले यस ऐन बमोजिम सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गरिने कुनै नयाँ पूर्वाधार संरचनाको डिजाइन, निर्माण, विकास, संचालन वा व्यवस्थापन सम्झनु पर्छ र सो शब्दले देहायका कुरा समेत जनाउनेछ।

(१) मौजुदा पूर्वाधार संरचनाको पुनःस्थापना आधुनिकीकरण, विस्तार वा संचालन तथा व्यवस्थापन।

(२) विकास निर्माणको कार्य।

(३) सार्वजनिक सेवा प्रवाह।

(च) "कार्यपालिका" भन्नाले मेचीनगर नगरपालिका नगर कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ।

(छ) "निजी निकाय" भन्नाले सार्वजनिक निजी साझेदारी अन्तर्गत आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सार्वजनिक निकाय बाहेकको निकाय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले प्रचलित कानुन वमोजिम व्यवस्थापन भएका वा मान्यता प्राप्त फर्म, कम्पनी, सहकारी, स्थानीय सामुदायिक संस्था वा गैरसरकारी संस्था सम्झनु पर्छ।

(ज) "निर्माण" भन्नाले पूर्वाधार संरचनाको निर्माण विकास वा पुनःस्थापना गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ।

(झ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले मेचीनगर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ।

(ञ) "पुनःस्थापना" भन्नाले मौजुदा पूर्वाधार संरचनाको मर्मत, विस्तार वा पुनःनिर्माण गरी पुनःस्थापना गर्ने कार्यलाई सम्झनु पर्छ।

(ट) "पूर्वाधार संरचना" भन्नाले स्थानीयस्तरको विकास आयोजनाहरु, स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, पुल, आकाशे पुल, अस्पताल, नहर, वैकल्पिक उर्जा, ट्रलीबस, नगर बस, म्याट्रो सेवा, संरचना, ट्राम-वे, प्रदर्शनी स्थल, पार्क, जलाशय, बाँध, ढलनिकास, फोहोरमैला प्रशोधन तथा व्यवस्थापन प्लान्ट, बधशाला, कृषि, बन, सिँचाइ तथा पर्यटनसँग सम्बन्धीत संरचना, रंगशाला, सार्वजनिक सभागृह, बहुआवासीय भवन, व्यवसायिक भवन, सार्वजनिक गोदाम-घर सम्झनु पर्छ। सो शब्दले यस्तै प्रकृतिका अन्य पूर्वाधार संरचना समेतलाई जनाउँछ।

(ठ) "लेखाजोखा समिति" भन्नाले दफा १२ को उपदफा (१) वमोजिम हुने आयोजना लेखाजोखा समिति सम्झिनु पर्छ।

(ढ) "सम्झौता" भन्नाले आयोजना कार्यान्वयन गर्न दफा २९ वमोजिम प्रस्तावकसँग गरिएका सम्झौता सम्झनु पर्छ।

(ड) "सर्वेक्षण" भन्नाले आयोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि गरिने सर्वेक्षण सम्झनु पर्छ सो शब्दले आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन, इन्जिनियरिङ डिजाइन कार्य र त्यसका लागि गरिने अन्वेषण समेतलाई जनाउँछ।

(ण) "सानिसा इकाई" भन्नाले दफा ११ को उपदफा (१) वमोजिम स्थापना हुने सार्वजनिक निजी साझेदारी इकाई सम्झनु पर्छ।

(त) "सानिसा समिति" भन्नाले दफा १० को उपदफा (१) वमोजिमको सार्वजनिक निजी साझेदारी समिति सम्झनु पर्छ।

(थ) "सार्वजनिक निजी साझेदारी" भन्नाले सार्वजनिक सेवासँग सम्बन्धीत कुनै आयोजनाको निर्माण, संचालन, व्यवस्थापन वा सम्भार तथा वित्तीय लगानीमा आंशिक वा पूर्ण रुपमा निजी क्षेत्रलाई संलग्न गराउने गरी सार्वजनिक निकाय र निजी निकायबीच भएको करारीय प्रबन्ध सम्झनु पर्छ।

प्रमाणित गर्नेको
नाम :
पद :

(द) "स्थानीय सरकार" भन्नाले मेचीनगर नगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ।

(ध) "सोझै प्राप्त भएको प्रस्ताव" भन्नाले सार्वजनिक निजी साझेदारी समितिले आव्हान नगरेको तर कुनै इच्छुक निजी निकायबाट विगतमा त्यस्तो परियोजना संचालन नभएको (नविनतम) परियोजना पहिचान गरी कार्यान्वयनका लागि पेश गरिएको प्रस्ताव सम्झनु पर्छ।

(न) "शुल्क" भन्नाले अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले सेवा सुविधा उपलब्ध गराएवापत उपभोक्तासँग लिने सेवा शुल्क सम्झनु पर्छ।

(प) "तोकिएको" वा "तोकिएवमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा ताकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।

परिच्छेद-२

सार्वजनिक निजी साझेदारीको ढाँचा

३. **सार्वजनिक निजी लगानीमा आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिने:**

(१) पूर्वाधार संरचना सम्बन्धी कुनै आयोजना सञ्चालन गर्न तथा नगरपालिकाले कानुन वमोजिम उठाउन पाउने कर संकलन गर्न तथा नगरपालिकाको कुनै सेवा उपलब्ध गराउनको लागि समेत सार्वजनिक निजी साझेदारीमा यस ऐन वमोजिम कार्य गर्न सकिनेछ।

(२) सार्वजनिक निजी साझेदारी आयोजनामा देहायका विषेशताहरुमध्ये अधिकांश विषेशताहरु सम्मिश्रण भएको हुनुपर्नेछ।

(क) पूर्वाधार सेवाका निर्माण, पुनःस्थापना वा आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यका लागि निजी निकायका पूर्ण वा आंशिक पूँजी लगानी भएको,

(ख) पूर्वाधार वा सेवाको संचालन, मर्मत वा सेवा प्रदान गर्ने गरी निजी निकायलाई जिम्मेवारी दिइएका वा संचालन वा मर्मत गर्ने गरी आयोजनाको व्यवस्थापन, सम्झौता भएको,

(ग) निजी निकायका पूर्वनिर्धारित मापनयोग्य मानक अनुसारको कार्यसम्पादनसँग आवद्ध भुक्तानीको व्यवस्था भएको,

(घ) निजी निकायवाट पूर्ण वा आंशिक रुपले आम्दानीको जोखिम व्यहोर्ने व्यवस्था स्विकार गरिएका,

(ङ) आयोजनाको सम्झौता अवधि स्पष्ट भएको।

४. **सार्वजनिक निजी साझेदारीका ढाँचाहरु:**

(१) दफा ३ को अधिनमा रही सार्वजनिक निजी साझेदारीको ढाँचाहरु देहाय वमोजिम हुन सक्नेछ।

(क) संचालन पूँजी बाहेक निजी लगानी आवश्यक नपर्ने प्रकृतिको संचालन तथा व्यवस्थापन करार,

(ख) न्यून वा उल्लेखनीय निजी पूँजी आवश्यक पर्ने निर्माण, स्वामित्वकरण, संचालन तथा हस्तान्तरण करार,

(ग) माथि खण्ड (क) वा (ख) मा उल्लेखित करारका अन्य रुपहरु।

योगेश्वर बुढाथोकी
नगर प्रमुख

५. **सार्वजनिक निजी साझेदारी नमानिने अवस्था:** यस ऐनको प्रयोजनका लागि आयोजना सम्बन्धी वित्तीय, प्राविधिक, संचालन वा जोखिम सम्बन्धमा स्थानीय सरकार र निजी निकाय दुवैको सहभागिता नरही स्थानीय सरकारले निजी निकायबाट कुनै काम वा सेवा प्राप्त गर्ने उद्देश्यबाट संचालन हुने कार्यलाई सार्वजनिक निजी साझेदारी प्रबन्ध मानिने छैन।

६. **सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन नगरिने आयोजना:**

(१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका आयोजना सार्वजनिक निजी साझेदारी माध्यमबाट कार्यान्वयन गरिने छैन·

(क) आयोजना सम्बन्धी वित्तीय, प्राविधिक वा संचालन सम्बन्धी जोखिम निजी क्षेत्रलाई हस्तान्तरण नगरी निजी क्षेत्रबाट कुनै काम र/वा सेवा प्राप्त गर्ने उद्देश्यबाट संचालन हुने।

(ख) सार्वजनिक सम्पति वा दायित्वको निजीकरण हुने।

(ग) सरकारी स्वामित्वका उद्यम खडा गरी सार्वजनिक कामको व्यापारीकरण हुने।

(घ) सार्वजनिक कार्यको लागि निजी क्षेत्रबाट प्रदान गरिएको दान, चन्दा वा उपहार प्राप्त हुने।

(ङ) देशको सुरक्षा सम्बन्धी प्रावधानहरु समावेश हुने।

(च) स्थानीय तहले सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन नगरिने भनी अलग गरिएका।

(छ) सार्वजनिक हितका दृष्टिले सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न नहुने आयोजनाहरु।

७. **सार्वजनिक निजी साझेदारी आयोजना छनौटका आधारहरु:**

(१) देहायका मुख्य आधारहरुमा सार्वजनिक निजी साझेदारी वमोजिम कुनै आयोजना कार्यान्वयन गर्ने वा नगर्ने निर्णय गरिनेछ:

(क) स्थानीय सरकारले यस्ता आयोजनाको लागत व्यहोर्न सक्ने अवस्था भए वा नभएको।

(ख) आयोजनाको कार्यान्वयनका लागि गरिएको खर्च वा लगानीबाट सार्वजनिक स्तरको गुणात्मक लाभ प्राप्त हुने अवस्था भए वा नभएको।

(ग) आयोजना आर्थिक रुपमा सम्भाव्य भए वा नभएको।

(घ) स्थानीय सरकार र निजी क्षेत्रबीच जोखिम तथा लाभको उचित ढंगमा बाँडफाँड हुने अवस्था भए वा नभएको।

(२) सार्वजनिक निजी साझेदारी वमोजिम कुनै आयोजना कार्यान्वयनको लागि सार्वजनिक निजी साझेदारीको ढाँचा छनोट गर्दा देहायका कुराहरुलाई ध्यान दिनुपर्नेछ:

(क) आयोजनाको उद्देश्य पूरा हुने उपयुक्त स्वरुप भएको।

(ख) आयोजनाको लागि निजी क्षेत्रको साधन श्रोत उपलब्ध भएको।

(ग) आयोजनाको डिजाइन, लगानी, निर्माण, संचालन वा मर्मत सम्भारमा निजी क्षेत्रले वहन गर्न सक्ने भूमिका भएको।

(घ) सम्भावित लगानीकर्ताहरुद्वारा स्वीकार गर्न सक्ने अवस्था रहेको।

(ङ) उपभोक्ता तथा समुदायले स्वीकार गर्न सक्ने सेवा शुल्क भएको।

(च) वित्तीय संस्था तथा लागानीकर्ताहरुद्वारा स्वीकार गर्न सक्ने अवस्था रहेको।

गोपालचन्द्र बुढाथोकी
अध्यक्ष

(छ) लाभ तथा जोखिम बाँडफाँडको स्वरुप निर्धारण भएको।

(ज) नगरपालिकाको आर्थिक तथा व्यवस्थापकीय क्षमता भएको।

(झ) आयोजना सम्झौताको अवधि उल्लेख भएको।

(ञ) जटिल प्रकृतिको सार्वजनिक निजी साझेदारी सम्झौताहरु कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानव संशाधनको उपलब्धता भएको।

८. **सार्वजनिक खरिद कानुन आकर्षित नहुने:** यस ऐन वमोजिम आयोजनाको पहिचान, स्वीकृति, निजी क्षेत्रको छनौट, अनुगमन तथा कार्यान्वयन यस ऐनको व्यवस्था वमोजिम गरिनेछ र सो सम्बन्धमा सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी प्रचलित कानुनको व्यवस्था लागु हुने छैन।

परिच्छेद - ३

संस्थागत संरचना

९. **नगर कार्यपालिका:**

(१) देहायवमोजिम आयोजनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन अनुसार आयोजनाको खरिद प्रकृया सुरु गर्न स्वीकृति दिने तथा नीतिगत समन्वय गर्ने कार्य कार्यपालिकाबाट हुनेछः

(क) पाँच करोड रुपैयाँ वा सो भन्दा बढी अनुमानित आयोजना लागत भएको।

(ख) सम्भाव्यता न्यून परिपूर्ति कोष वा अन्य कुनै सरकारी अनुदान वा आर्थिक सहयोग आवश्यक भएको।

(ग) अन्य स्थानीय तह, प्रदेश सरकार वा संघीय सरकारसँगको साझेदारी वा सहभागितामा कार्यान्वयन गरिने आयोजनाहरु।

तर उपरोक्त किसिमका आयोजनाहरुको खरिद प्रकृयाको स्वीकृति पश्चात प्रस्तावदाता छनौट गर्ने तथा आयोजना सम्झौता गर्ने कार्य भने दफा १० वमोजिमको सानिसा समितिले गर्नेछ।

(२) नगर कार्यपालिकाको कार्यक्षेत्र देहाय वमोजिम हुनेछः

(क) सार्वजनिक निजी साझेदारीसँग सम्बन्धीत सम्पूर्ण नीतिगत विषयहरुमा मार्गदर्शन गर्ने।

(ख) सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न सकिने गरी पहिचान गरिएका आयोजनाहरुको स्वीकृति दिने।

(ग) सानिसा समितिबाट सार्वजनिक निजी साझेदारीको लागि लागानीका क्षेत्रहरु पहिचान गरे पश्चात सो को स्वीकृति दिने।

(घ) उपदफा (१) वमोजिमको सार्वजनिक निजी साझेदारीका आयोजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी खरिद सम्बन्धी कागजात तथा मस्यौदा, आयोजना सम्झौता लगायत आयोजनाहरु खरिद प्रकृयामा लैजान स्वीकृती प्रदान गर्ने,

(ङ) सार्वजनिक निजी साझेदारीमा संचालित आयोजनाको कार्यान्वयनमा सम्बद्ध निकायहरुसँग आवश्यक समन्वय गर्ने।

१०. **सानिसा समिति:**

(१) यस ऐन वमोजिमका आयोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि कार्यपालिका प्रमुखको अध्यक्षतामा देहाय वमोजिमका प्रत्येक आयोजनाका लागि एक सानिसा समिति रहनेछः

उमालक्ष्मी पुडासैनी
नगर प्रमुख

(क) नगर प्रमुख - अध्यक्ष

(ख) उपप्रमुख - उपाध्यक्ष

(ग) कार्यपालिकाको महिला सदस्य मध्येबाट कार्यपालिकाले मनोनित गरेको - सदस्य

(घ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य

(ङ) योजना, पूर्वाधार, राजश्व र आर्थिक/शहरी विकास शाखा प्रमुखहरु - सदस्य

(च) निजी क्षेत्रबाट सानिसा समितिले मनोनित गरेको एकजना - सदस्य

(छ) कार्यपालिकाको प्रमुखले तोकेको कम्तीमा अधिकृत तहका कर्मचारीमध्ये एक जना सानिसा इकाई प्रमुख - सदस्य सचिव

(२) समितिले सम्बन्धित वडा प्रतिनिधि, सम्बन्धित विषयमा अनुभव भएका तथा विशेष ज्ञान हासिल गरेका कुनै व्यक्ति तथा सरोकारवालालाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(३) दफा ९ का उपदफा (१) मा उल्लेखित आयोजनाहरु बाहेक अन्य आयोजनाको हकमा त्यस्ता आयोजनाको खरिद प्रकृया प्रारम्भ गर्ने तथा आयोजना सम्झौताको स्वीकृति लिने अख्तियारी सानिसा समितिमा रहनेछ।

(४) सानिसा समितिको कार्यविधि र निर्णय सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए वमोजिम हुनेछ।

११. **सानिसा इकाई:**

(१) दफा १० को उपदफा (२) को अधिनमा रही आयोजना तयारी, विकास, मूल्यांकन, प्रस्ताव छनौट, वार्ता, सम्झौता, हस्तान्तरण, कार्यान्वयन अनुगमनका लागि सानिसा समितिले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको कर्मचारीको अध्यक्षतामा आवश्यकता अनुसार सम्बद्ध महाशाखा, विभागका विभागीय प्रमुख तथा अधिकृतहरु रहने गरी सानिसा इकाईको गठन गरिनेछ।

(२) सानिसा इकाईका मुख्य काम तथा कर्तव्य देहाय वमोजिम हुनेछः

(क) कुनै आयोजना सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आधार र कारणको मूल्यांकन गर्ने।

(ख) आयोजनाको प्राविधिक मूल्यांकन गर्ने।

(ग) आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गराउने।

(घ) आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखाको लागि आयोजना लेखाजोखा समितिमा पेश गर्ने।

(ङ) आयोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक लिखित कागजातहरु तयार गर्ने।

(च) प्रस्ताव आव्हान, मूल्यांकन तथा प्रस्तावदाताको छनौट गर्ने।

(छ) छनौट भएको प्रस्तावकसँग वार्ता गर्ने, आयोजना सम्झौता गर्ने।

(ज) आयोजना सम्झौताको व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन गर्ने।

(झ) आयोजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा सम्बन्धीत निकायसँग समन्वय गर्ने।

(ञ) तोकिए वमोजिम अन्य कार्यहरु गर्ने।

भीमदत्त बुढाथोकी
नगर प्रमुख

१२. **लेखाजाखा समितिः**

(१) यस ऐन वमोजिम आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्न सम्बन्धित विषयका विशेषज्ञ रहने गरी वढीमा तीन सदस्य रहेको एक लेखाजोखा समिति गठन गर्नेछ।

(२) सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भएका आयोजनाको खरिद प्रकृया प्रारम्भ गर्नुअघि लेखाजोखा समितिले आयोजनाको खरिद सम्बन्धी कागजात, मस्यौदा, आयोजना सम्झौता र सोको सम्भाव्यता अध्ययनको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्नेछ।

(३) उपदफा (२) वमोजिम लेखाजोखा समितिले आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्दा दफा ७ मा उल्लेखित आधारहरुलाई समेत विश्लेषण गर्नुपर्नेछ।

(४) उपदफा (२) वमोजिम आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गरेपछि लेखाजोखा समितिले सो सम्बन्धमा आफ्नो धारणा र सुझाव समेत समेटी आफ्नो प्रतिवेदन सानिसा समितिमा पठाउनेछ।

(५) लेखाजोखा समितिले आफुले उपयुक्तताको लेखाजोखा गरेको सबै आयोजनाहरुको कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय तहमा पर्न सक्ने आकस्मिक दायित्वको अभिलेख राख्नुपर्नेछ।

(६) माथिका दफाहरुमा जुनसुकै कुरा लेखिएका भएतापनि केन्द्रीय स्तरमा निर्माण भएका सार्वजनिक निजी साझेदारी सम्बन्धी कानूनले आयोजना लागत वा आयोजनाका प्रकृतिको आधारमा कुनै खास संयन्त्रबाट आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गरेको भए त्यस्तो आयोजनाको लेखाजोखा सो कानून वमोजिम गराइनेछ।

(७) लेखाजोखा समितिको बैठक र सो सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरी सानिसा ईकाईबाट पास गराई पास भए वमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद- ४

आयोजनाको पहिचान र स्वीकृती सम्बन्धी व्यवस्था

१३. **आयोजना पहिचान गर्नेः**

(१) सानिसा समितिले सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न सकिने आयोजना पहिचान गरी विवरण अद्यावधिक राख्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम विवरण राख्दा सानिसा समितिले सम्भाव्यता अध्ययन भए वा नभएका आयोजनाको छुट्टाछुट्टै विवरण राख्नुपर्नेछ।

१४. **प्राथमिकता निर्धारण गर्नेः**

(१) सानिसा समितिले सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गरिने आयोजनाको प्राथमिकता निर्धारण गर्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम आयोजना कार्यान्वयनको प्राथमिकता निर्धारण गर्दा देहायका क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ।

(क) सडक, पुल जस्ता संरचनाको भौतिक पूर्वाधार निर्माण।

(ख) वैकल्पिक उर्जा विकास आयोजना।

(ग) शहरी पिउने पानी।

शोभाकान्त पुडासैली
मेयर प्रमुख

(घ) ढल निकास, फोहोर मैला व्यवस्थापन र सरसफाई।

(ङ) मनोरञ्जन पार्क निर्माण, व्यवस्थापन एव संचालन।

(च) रोजगारी सृजनाका आयोजनाहरु।

(छ) व्यवसायिक गोदाम, भवन, मल आदि।

(ज) शिक्षा, कृषि आयोजना, कृषि नहर, जलाशय, बाँध, वन आदि।

(झ) ट्रलीवस, नगर बस, म्याट्रो सेवा, संरचना, ट्रामवे, प्रदर्शनी स्थल, पार्क आदि।

(ञ) सानिसाबाट संचालन गर्न उपयुक्त ठहर गरिएको अन्य योजना।

१५. **आयोजना स्वीकृत गराउनुपर्ने:**

(१) सानिसा समितिले दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लेखित आयोजना सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखेमा तोकिए वमोजिमका विवरण खुलाई कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम आयोजना स्वीकृत गराउँदा उक्त आयोजना कुन तरिकावाट कार्यान्वयन गर्न सकिने हो सो समेत उल्लेख गर्नुपर्नेछ।

(३) कुनै आयोजना एकभन्दा बढी तरिकाबाट कार्यान्वयन गर्न सकिने भए एकभन्दा बढी तरिका उल्लेख गरी स्वीकृत गराउन सकिनेछ।

(४) दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लेखित आयोजनाहरु बाहेक अन्य आयोजना सानिसा समिति आफैंले स्वीकृत गरी अघि बढाउन सक्नेछ।

(५) यस दफा वमोजिम स्वीकृत भएका आयोजनाहरु नगरपालिकाको वजेट तथा वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गरिनेछ।

परिच्छेद-५

आयोजनाका खरिद प्रकृया सम्बन्धी व्यवस्था

१६. **खरिद प्रकृयाका चरणहरु:**

(१) यस ऐन वमोजिम पहिचान र स्वीकृति भएका आयोजनाहरुको खरिद प्रकृया सामान्यतया देहाय वमोजिम हुनेछः

(क) योग्यता निर्धारणका लागि आशयपत्र आव्हान गर्ने।

(ख) योग्यतामा छनोट भएका प्रस्तावकहरुको संक्षिप्त सूची तयार गर्ने।

(ग) प्रस्ताव माग गर्ने।

(घ) प्रस्तावको मूल्यांकन गरी योग्य प्रस्तावकको छनौट गर्ने।

(ङ) प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने।

(च) छनौट भएका प्रस्तावकसँग आयोजना सम्झौता गर्ने।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लिखिएको भए तापनि पचास लाख रुपैयाँ भन्दा कम अनुमानित आयोजना लागत भएका आयोजनाहरुको हकमा योग्यता सम्बन्धी दरखास्त र प्रस्ताव सम्बन्धी विवरणहरु छुट्टाछुट्टै खाममा एक चरणमा माग गर्न सकिनेछ।

योजना प्रमुख
नगर प्रमुख

१७. **आशयपत्र आव्हान गर्न सक्ने:**

(१) सानिसा इकाईले दफा १६ वमोजिम स्वीकृत आयोजना सार्वजनिक निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न तोकिएको विवरणहरु खुलाई सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी आशयपत्र आव्हान गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम आशयपत्र पेश गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिए वमोजिमका विवरणहरु खुलाई सोही उपदफा वमोजिम प्रकाशित सूचनामा उल्लेखित समायावधिभित्र सानिसा इकाई समक्ष आशयपत्र पेश गर्नुपर्नेछ।

१८. **संक्षिप्त सूची तयार गर्ने:** सानिसा इकाईले आशयपत्र प्राप्त भएको मितिले ३० (तीस) दिनभित्र तोकिएको आधारमा आशयपत्र पेश गर्ने व्यक्ति/संस्थाहरु छनौट गरी सो को संक्षिप्त सूची तयार गर्नेछ।

१९. **प्रस्ताव आव्हान गर्ने सक्ने:**

(१) सानिसा इकाईले दफा १८ वमोजिम संक्षिप्त सूची तयार गरेपछि सो सूचीमा परेका आशयपत्र पेश गर्ने व्यक्ति/संस्थाबाट आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा तोकिएका कुराहरु खुलाई सार्वजनिक रुपमा सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव आव्हान गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम प्रस्ताव पेश गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिए वमोजिमका विवरणहरु खुलाई सोही उपदफा वमोजिम प्रकाशित सूचनामा उल्लेखित समयावधिभित्र सानिसा इकाई समक्ष प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नेछ।

२०. **सोझै प्रस्ताव आव्हान गर्न सक्ने:** दफा १७ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पहिले नै सम्भाव्यता अध्ययन भईसकेको वा तोकिए बमोजिम भन्दा कम लागतको आयोजना भए सानिसा इकाईले आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा तोकिएका विवरणहरु खुलाई सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी सोझै प्रस्ताव आव्हान गर्न सक्नेछ।

२१. **प्रस्तावको मूल्यांकन गर्ने:**

(१) प्राप्त प्रस्तावहरुको मूल्यांकन गर्न सानिसा इकाईले एउटा छुट्टै प्रस्ताव मूल्यांकन समिति गठन गर्नेछ।

(२) प्रस्ताव मूल्यांकन समितिले देहायको आधारमा प्रस्ताव प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र सम्पूर्ण प्रस्तावहरुको मूल्यांकन गर्नुपर्नेछः

(क) प्रस्तावको आर्थिक हैसियत।

(ख) प्रस्तावको प्राविधिक क्षमता।

(ग) आयोजनाका प्रकृति अनुसार नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरकारलाई बुझाउने प्रस्तावित रोयल्टी रकम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्दा उपभोक्तासंग लिने प्रस्तावित शुल्क।

(घ) प्रस्तावित सेवाको स्तर।

(ङ) नविनतम वा उन्नत प्रविधिको प्रयोग।

(च) तोकिए वमोजिमका अन्य विवरण।

(३) मूल्यांकन समितिले उपदफा (२) वमोजिम मूल्यांकन सम्पन्न गरी सो को प्रतिवेदन सानिसा इकाई समक्ष पेश गर्नेछ।

अर्याल चन्द्र बुढाथोकी
सदर प्रमुख

२२. **प्रस्ताव छनौट गर्ने:**

(१) सानिसा इकाईले दफा २१ वमोजिमको मूल्यांकन प्रतिवेदनको आधारमा प्रस्ताव प्राप्त भएको मितिले ६०(साठी) दिनभित्र प्रस्ताव छनौट गर्नेछ। तर मनासिव कारण भए समितिले सो अवधिमा १५ (पन्ध्र) दिन थप गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम प्रस्ताव छनौट गरेपछि सानिसा इकाईले सो को जानकारी छिटो साधनद्वारा छनौट भएको प्रस्तावकलाई दिनुपर्नेछ।

२३. **वार्ताद्वारा आयोजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने:**

(१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका अवस्थामा कुनै आयोजना वार्ताद्वारा कार्यान्वयन गराउन सकिनेछ।

(क) यस ऐन वमोजिम कम्तीमा दुईपटक आशयपत्र वा प्रस्ताव आव्हान गर्दा पनि आवश्यक संख्यामा आशयपत्र वा प्रस्ताव छनौट हुन नसकेको, वा

(ख) आयोजनाका प्रकृति वा लागतको कारण प्रतिष्पर्धा हुन सक्ने सम्भावना नभएको, वा

(ग) नयाँ अवधारणा वा प्रविधि समावेश भएको, वा

(घ) स्थानीय सामुदायिक संघ/संस्थावाट कार्यान्वयन गरिने तोकिएको रकमसम्म अनुमानित आयोजना लागत भएको।

(२) उपदफा (१) वमोजिमको कुनै आयोजना वार्ताद्वारा कार्यान्वयन गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिएको कुराहरु खुलाई सानिसा समिति समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ।

(३) उपदफा (२) वमोजिम प्राप्त भएको निवेदन जाँचवुझ गर्दा वार्ताद्वारा सो आयोजना कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखिएमा सानिसा समितिले निवेदकसँग वार्ता गरी कार्यान्वयन गराउनेछ तर दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लेखित आयोजनाहरु वा दफा २३ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) र (ग) को आयोजनाहरु भए सानिसा समितिले यस्ता आयोजनाहरु कार्यान्वयन गर्न कार्यपालिकाबाट स्वीकृति प्राप्त गर्नुपर्नेछ।

(४) यस दफा वमोजिम वार्ताद्धारा आयोजना कार्यान्वयन गर्दा सानिसा समितिले निवेदकसँग दफा २१ वमोजिम तथा तोकिएको विवरण माग गर्न सक्नेछ।

२४. **समझदारी-पत्र गर्न सक्ने:**

(१) दफा २२ वमोजिम प्रस्ताव छनौट गरेपछि वा दफा २३ को उपदफा (५) वमोजिम माग गरिएको विवरणको आधारमा आयोजना कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखिएमा सानिसा समितिले प्रस्तावकसँग आयोजनाको कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा समझदारी-पत्र गर्न सक्नेछ।तर परियोजनाको प्रकृति हेरी सानिसा इकाईले प्रस्तावकसँग प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता गर्न सक्नेछ।

२५. **आयोजना विवरण पेश गर्नुपर्ने:**

(१) दफा २४ वमोजिम समझदारी-पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता गरेकोमा सो समझदारी-पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौतामा उल्लेखित समयावधि र समझदारी-पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता नगरेमा आयोजनाको प्रकृति हेरी २७० (दुइ सय सत्तरी) दिनमा नबढ्ने गरी सानिसा

प्रमुखाधिकृत
नगर प्रमुख

इकाईले तोकिएको समयावधिभित्र आयोजना कार्यान्वयन सम्बन्धी तोकिए वमोजिमको विवरणहरु सानिसा इकाई समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिमको अवधिभित्र प्रस्तावकले यस्तो विवरण पेश गर्न नसक्ने कुनै मनासिव कारण देखाइ समयअवधि थपको लागि सानिसा इकाई समक्ष निवेदन दिएमा सानिसा इकाईले वढिमा ९० (नब्बे) दिनको समयअवधि थप गरिदिन सक्नेछ।

२६. **रद्द गर्न सक्ने:**

(१) दफा २५ वमोजिमको समयावधि भित्र प्रस्तावकले विवरण पेश नगरेमा वा त्यसरी पेश गरिएको विवरण अध्ययन गर्दा आयोजना कार्यान्वयन गर्न सम्भाव्य र उपयुक्त नदेखिएमा सानिसा इकाईले सो कारण खुलाई प्रस्तावकसँग समझदारी-पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता गरेको भए यस्ता समझदारी-पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता र समझदारी-पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता नगरेको भए निजको प्रस्ताव रद्द गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम समझदारी-पत्र, प्रारम्भिक आयोजना पत्र वा प्रस्ताव रद्द भएमा प्रस्तावकले सानिसा इकाईसँग कुनै किसिमको हानी नोक्सानी वापतको क्षतिपूर्ति दाबी गर्न पाउने छैन।

२७. **वार्ताद्वारा आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्न सक्ने:**

(१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन नभएको आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्नको लागि सानिसा समिति समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम पेरका निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गर्दा विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्न अनुमति दिन मनासिव देखिएमा सानिसा समितिले निवेदकसंग वार्ता गरी त्यस्ता आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्न गराउन अनुमति दिन सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) वमोजिम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा गराउँदा लागेको खर्च त्यस्तो विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गराउने व्यक्ति स्वयंले व्यहोर्नुपर्नेछ।

(४) यस दफा वमोजिम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गरिएको कुनै आयोजनाको कार्यान्वयनका लागि प्रतिस्पर्धा गराउँदा उपदफा (२) वमोजिम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गराउने व्यक्ति छनौट हुन नसकेमा निजले सो आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा गराउँदा लागेको खर्च त्यस्तो आयोजनाको कार्यान्वयनको लागि छनौट भएको प्रस्ताब स्वीकृत हुने व्यक्तिले बेहोर्नुपर्नेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम व्यहोरिने रकमको निर्धारण स्वतन्त्र मूल्यांकनकर्ताबाट गराईनेछ।

२८. **सोझै प्राप्त भएको प्रस्ताव मार्फत आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिने:**

(१) सानिसा समितिले निजी क्षेत्रबाट सौझै प्राप्त भएको प्रस्तावकलाई यस ऐन तथा सोवमोजिमको नियमावली अनुसार कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रस्ताव देहायको अवस्थामा स्वीकार गर्न सकिनेछ।

(क) प्रतिष्पर्धात्मक प्रकृयाबाट प्रस्तावदाता छनौट हुन नसकेको आयोजना,

CamScanner

(ख) आयोजनालाई कुनै व्यक्तिको स्वामित्वमा रहेको बौद्धिक सम्पति वा प्रविधि आवश्यक भएमा सो आयोजनाका लागि प्रस्ताव गर्ने प्रस्तावदाताहरुसँग मात्र त्यस्तो बौद्धिक सम्पति वा प्रविधि रहेको भएमा वा,

(ग) स्थानीय समुदायको स्थानीय आवश्यकताहरुलाई पुर्ति गर्नका लागि स्थानीय सामुदायिक संस्थाबाट प्राप्त भएको प्रस्तावहरु वा,

(घ) कार्यपालिकाले आयोजना रणनीतिक महत्वको छ भनी स्वीकार गरेमा।

(३) सानिसा समितिले उपदफा (१) बमोजिम सोझै प्राप्त भएको प्रस्तावलाई पुनरावलोकन गर्दा आकर्षक र लाभदायी भएमा यस्तो प्रस्ताव पेश गर्न प्रस्तावकलाई सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन पेश गर्न लगाउन सक्नेछ तर उपदफा (२) को खण्ड (क) बमोजिमको अवस्था भएमा पुनःसम्भाव्यता अध्ययन गराउन आवश्यक हुने छैन।

(४) उपदफा (३) बमोजिम सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन अध्ययन गर्दा सो आयोजनावाट सार्वजनिक हित हुने देखिएमा सानिसा समितिले कार्यपालिकाको सैद्धान्तिक सहमतिका लागि पेश गर्नेछ।

(५) उपदफा (३) बमोजिम कार्यपालिकाले आयोजना अघि बढाउन सैद्धान्तिक सहमति दिएमा लेखाजोखा समितिले उक्त आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्नुपर्नेछ।

(६) उपदफा बमोजिम उपयुक्तताको लेखाजोखा सम्पन्न गरेपश्चात सानिसा समितिले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि यस ऐन बमोजिम प्रस्ताव आव्हान गर्नेछ।

(७) दफा (६) बमोजिमको प्रस्तावमा सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावक पनि सहभागी हुन सक्नेछ।

(८) उपदफा (६) बमोजिम प्राप्त भएका प्रस्तावकहरुको मूल्यांकन भएपछि छनौट भएको योग्य प्रस्तावकले कबुल गरेको शर्तहरुसँग सोझै प्रस्ताव पेश गर्न प्रस्तावक मन्जुर भएमा सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकलाई छनोट गरी आयोजना कार्यान्वयन गरिनेछ।

(९) सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकले भाग नलिएमा वा निजले छनौट योग्य प्रस्तावकको प्रस्ताव अनुसार काम मन्जुर नगरेमा प्रस्तावकलाई उक्त आयोजना कार्यान्वयन गर्न दिइने छैन।

(१०) सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकले प्रस्तावमा सहभागी भएको तथा छनौट योग्य प्रस्तावक हुन नसकेको र छनौट योग्य प्रस्तावकले गरेको प्रस्ताव पनि स्वीकार नगरेको अवस्था भए यस्तो अवस्थामा छनौट योग्य प्रस्तावदाताले प्रस्ताव आव्हानको लिखितमा उल्लेख गरिएको सम्भाव्यता अध्ययनमा भएको खर्च वापत रकम त्यसरी सोझै प्रस्ताव पेश गर्न प्रस्तावकलाई भुक्तानी गर्न पर्नेछ।

(११) सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकले आयोजना कार्यान्वयन गर्न पाएमा निजले छनौट योग्य प्रस्तावकलाई प्रस्ताव आव्हानको लिखतमा उल्लेख गरिएको सम्भाव्यता अध्ययनमा भएको खर्च वापतको रकम भुक्तानी गर्नुपर्नेछ।

(१२) सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावक एकजनाले मात्र प्रस्तावमा सहभागी भएमा प्रस्ताव आव्हानको लिखतमा उल्लेखित शर्तहरुको आधारमा प्रस्तावकको प्रस्ताव स्वीकृत गर्न सकिनेछ।

(१३) उपदफा (३) मा उल्लेखित अवस्थामा पनि सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकको प्रस्ताव स्वीकृत नभएमा कार्यपालिकाको सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा लागेको पूर्व निर्धारित खर्च भुक्तानी गर्नेछ।

धोपालचन्द बुढाथोकी
नगर प्रमुख

(त) आयोजना कार्यान्वयन गर्दा कुनै पक्षले सम्झौता वमोजिमको दायित्व पूरा नगरेको कारणबाट मर्का पर्ने पक्षले प्राप्त गर्ने क्षतिपूर्ति भराउन, सम्झौता उल्लंघन गर्ने पक्षले व्यहोर्नु पर्ने दायित्व तथा सम्झौता रद्द हुने व्यवस्था।

(थ) काबु बाहिरको परिस्थिति सम्बन्धी व्यवस्था।

(द) सूचना आदानप्रदान सम्बन्धी व्यवस्था।

(ध) कानूनमा हुने परिवर्तनवाट निजी लगानीकर्तालाई कुनै विशेष संरक्षण दिइने भए सो सम्बन्धी व्यवस्था।

(न) लागु हुने कानून, विवाद समाधानको सयन्त्र, विधि र प्रकृया।

(प) सम्भाव्यता न्यून परिपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था।

(फ) आयोजनामा स्थानीय सरकारको कुनै लगानी हुने भए त्यस्तो लगानी र सो वापत स्थानीय सरकारको प्राप्त गर्ने शेयर वा अन्य उपकरण।

(ब) अन्य आवश्यक कुराहरु।

३१. **कार्यसम्पादन जमानत सम्बन्धी व्यवस्था:** प्रस्तावकले कार्यसम्पादन जमानत वापत आयोजनाको कुल लागतको शुन्य दशमलव पाँच प्रतिशत (०.५) भन्दा कम नहुने गरी सम्झौतामा लेखिए बमोजिमको रकम वा सो बराबरको बैंक ग्यारेण्टी तोकिएको अवधिको लागि सानिसा इकाई समक्ष दाखिला गर्न पर्नेछ।

३२. **रित पुगेको मानिने:**

(१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम सानिसा समितिबाट आयोजना स्वीकृत भई दफा ३३ बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त गरेकोमा त्यस्तो अनुमतिपत्र प्रचलित कानूनको रित पुर्याइ जारी भएको मानिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी भएको अनुमतिपत्रका शर्तहरु उपर अनुमतिपत्र बहाल रहेको अवधिभर प्रतिकुल हुने गरी सभा वा कार्यपालिकाबाट कुनै कानूनी, प्रशासनिक वा नीतिगत व्यवस्था गरिने छैन र सम्झौता प्रतिकुल हुने गरी गरिएको कुनै कानून, प्रशासनिक वा नीतिगत व्यवस्था मान्य हुनेछैन।

परिच्छेद -६

अनुमति-पत्र सम्बन्धी व्यवस्था:

३३. **अनुमति-पत्र प्रदान गरिने:** दफा ३० बमोजिम सम्झौता गरेपछि सानिसा इकाईले प्रस्तावकलाई आयोजनाको कार्यान्वयन गर्न तोकिए बमोजिमको ढाँचामा अनुमति-पत्र दिनेछ।

३४. **अन्य व्यक्तिलाई अनुमति-पत्र नदिइने:** आयोजनाको कार्यान्वयन गर्नका लागि कुनै क्षेत्रमा कुनै प्रस्तावकलाई अनुमति-पत्र दिइसकेपछि सम्झौतामा लेखिए बमोजिम सोही क्षेत्रमा सो आयोजनालाई प्रतिकुल असर पर्ने गरी त्यस्तो किसिमको आयोजनाको कार्यान्वयन गर्न अन्य व्यक्तिलाई अनुमतिपत्र दिनेछैन।

३५. **अनुमतिपत्रको अवधि:**

(१) अनुमतिपत्रको अवधि बढीमा ४० (चालीस) बर्षमा नबढाइ सम्झौतामा लेखिए बमोजिम हुनेछ।

योगानन्द बुढाथोकी
कार्यकारी अधिकृत

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिए पनि विशेष परिस्थिति परी अनुमति-पत्रको अवधि बढाउन आवश्यक भएको कारण खुलाइ अवधि थपका लागि अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले निवदन दिएमा र सो निवदनको व्यहोरा मनासिव देखिएमा कार्यपालिकाले बढीमा दश बर्षसम्म अनुमतिपत्रको अवधि थप्न सक्नेछ।

(३) अनुमतिपत्रको अवधि तोकिएको आधारमा निर्धारण गरिनेछ।

३६. **अनुमतिपत्र रद्द गर्न सक्ने:**

(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्झौता बमोजिम आयोजना कार्यान्वयन प्रारम्भ नगरेमा वा यो ऐन वा यस अन्तर्गत बनेको नियम वा सम्झौता विपरीत कुनै काम गरेमा सानिसा समितिले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई सूचना दिइ निजलाई दिइएको अनुमतिपत्र रद्द गर्न सकिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुमतिपत्र रद्द भएमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिसँग गरिएको सम्झौता स्वतः रद्द भएको मानिनेछ।

(३) यस दफा बमोजिम अनुमतिपत्र रद्द भएमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सानिसा समितिसँग कुनै किसिमको दाबी गर्न पाउने छैन।

३७. **रोयल्टी बुझाउनु पर्ने:** रोयल्टी बुझाउन सम्झौता भएकोमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्झौता बमोजिमको रोयल्टी सम्झौतामा उल्लेखित तरिकाबाट नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्नेछ।

३८. **आयोजना हस्तान्तरण गर्नुपर्ने:**

(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्झौतामा लेखिए बमोजिम मेचीनगर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई आयोजना हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आयोजना हस्तान्तरण गर्ने मितिले कम्तीमा एक बर्ष अगाडिदेखि सानिसा इकाईको परीक्षणमा सम्झौतामा उल्लेखित भए बमोजिम आवश्यक मर्मत सम्भार गरी हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ।

(३) उपदफा (२) को प्रयोजनको लागि सानिसा इकाईले प्रतिनिधिहरु खटाइ पठाउनुपर्नेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम आयोजना हस्तान्तरण हुँदा त्यस्ता आयोजनामा जडित मेशिन, उपकरण तथा संरचना सम्झौतामा लेखिए बमोजिमको क्षमता, अवस्था र चालु हालतमा हुनुपर्नेछ।

३९. **नगरपालिकाको स्वामित्व हुने:** दफा ३८ बमोजिम हस्तान्तरण भएको आयोजना र सोसँग सम्बन्धीत घर जग्गा तथा उपकरणको स्वामित्व मेचीनगर नगरपालिकाको हुनेछ।

परिच्छेद- ७

लगानी सम्बन्धी व्यवस्था

४०. **अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले लगानी गर्नुपर्ने:**

(१) सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक आयोजना कार्यान्वयन गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले लगानी गर्नुपर्नेछ।

(२) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना अन्तगतको घर, जग्गा वा मुख्य मेशिन उपकरण धितो राखी ऋण लिँदा सानिसा समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ। तर नगरपालिकाले उपलब्ध गराएको घर जग्गा वा अन्य सम्पत्ति धितोमा राख्न पाइने छैन।

उपाध्यक्षबाट बुझाउनेकी
नगर प्रमुख

४१. **मेचीनगर नगरपालिकाले संयुक्त लगानी गर्न सक्ने:**

(१) उपदफा (२) मा उल्लेखित आधार र कारणबाट औचित्य पुष्टि हुने भएमा विशेष अवस्थामा मेचीनगर नगरपालिकाले पच्चीस प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आयोजनामा शेयर पूँजी लगानी गर्न सक्नेछ।

(२) देहायका आधारहरु विद्यमान भएमा मात्र नगरपालिकाले आयोजनामा शेयर पूँजी लगानी गर्नेछः

(क) आयोजनाको आर्थिक सम्भाव्यता वृद्धि हुने भएमा।

(ख) आयोजनाको निर्माण तथा सञ्चालनमा सानिसा समितिको उपस्थिति बलियो हुने भएमा।

(ग) लगानीकर्तालाई सहज वातावरण सिर्जना हुने भएमा।

(घ) आयोजनाको उचित अनुगमनको लागि शेयर लगानी आवश्यक हुने भएमा।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको लगानी आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निजी निकायले नगरपालिकाको हिस्सा लिन चाहेमा आयोजनाको प्रचलित मूल्यमा हिसाब गरी सम्झौतापत्रमा उल्लेख गरिए अनुरुप दिन सकिनेछ।

४२. **अन्य व्यक्तिसँग सम्झौता गर्न सक्ने:**

(१) आयोजना सम्झौताको शर्तका अधीनमा रही अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा लगानी प्राप्त गर्न वा आयोजना बमोजिमको कुनै काम कुनै व्यक्तिबाट गराउने गरी अन्य व्यक्तिसँग सम्झौता गर्न सक्नेछ। तर त्यसरी सम्झौता भएको कारणले आयोजना कार्यान्वयन गर्ने दायित्वबाट निजले छुटकारा पाउने छैन।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै सम्झौता गरेमा त्यस्तो सम्झौता भएको पन्ध्र दिनभित्र सो सम्झौताको प्रतिलिपि सानिसा इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

४३. **भुक्तानी सम्झौता गर्न सक्ने:** अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना निर्माण गरी स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गर्ने गरी वा दफा ४६ बमोजिमको शुल्क नउठाइ अन्य रुपमा आयोजनामा गरेको लगानी फिर्ता पाउने गरी दफा ३० बमोजिम सम्झौता भएकोमा कार्यपालिकाले एकमुष्ट रुपमा वा किस्ताबन्दीमा त्यस्तो रकम भुक्तानी पाउने गरी सम्झौता गर्न सक्नेछ।

४४. **सम्भाव्यता न्यून परिपूर्ति कोष:**

(१) मेचीनगर नगरपालिकाले सम्भाव्य आयको तुलनामा लागत बढी हुने आयोजनालाई अनुदान उपलब्ध गराउन सम्भाव्यता न्यून परिपूर्ति कोष खडा गर्न सक्नेछ।

(२) केन्द्रीय स्तरमा जारी भएको कानून बमोजिमको स्थानीय स्तरमा कार्यान्वयन हुने आयोजनाले सम्भाव्यता न्यून परिपूर्ति कोषको सुबिधा पाउने अवस्थामा सोही बमोजिम आयोजनालाई अनुदान उपलब्ध गराउन सहयोग गरिनेछ।

(३) सम्भाव्यता न्यून परिपूर्ति कोषको स्थापना तथा सोको सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

प्रमाणित गर्ने अधिकृत
नाम: प्रमुख

परिच्छेद- ८

अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको अधिकार तथा सुविधा:

४५. **स्थानीयकरण नगरिने**: अनुमतिपत्रको अवधिभर कुनै पनि आयोजना र सोसँग सम्बन्धीत जग्गा, उपकरण तथा संरचना स्थानीयकरण गरिने छैन।

४६. **शुल्क उठाउन पाउने:**

(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आफूले निर्माण वा सञ्चालन गरेको आयोजनाबाट सेवा सुविधा उपलब्ध गराए बापत उपभोक्तासँग शुल्क उठाउन सक्नेछ।

(२) आयोजना सम्झौतामा उपदफा (१) बमोजिमका शुल्क सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम नगरपालिकाको सहमति बमोजिम समय समयमा पुनरावलोकन गर्न सकिने व्यवस्था राख्न सकिनेछ।

४७. **घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्न सक्ने:**

(१) आयोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै घर, जग्गा, उद्योग, कलकारखाना आदिको भौगोलिक तथा वैज्ञानिक सर्वेक्षण तथा नाप नक्शा गर्न, माटो लगायत अन्य प्राकृतिक स्रोत र साधनको परीक्षण तथा नापनक्शा गर्न, माटो लगायत अन्य पाकृतिक स्रोत र साधनको परीक्षण गर्न त्यसको लागि आवश्यकता अनुसार उपकरण जडान गर्न तथा त्यस्ता उपकरणको प्रयोग गर्न, जग्गा छुट्याउन, साँध, किल्ला खडा गर्ने वा निशाना लगाउने प्रयोजनका लागि सम्बन्धीत धनीलाई अग्रिम सूचना दिइ घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्दा सो जग्गामा लगाएको अन्न बाली वा हकका रुख बिरुवा काट्नु, उखेल्नु परेमा वा जग्गामा रहेमा कुनै छेकबार, पर्खाल, गोदाम, घर तथा टहरा, कुनै मेशिनरी, औजार आदि हटाउन, भत्काउन वा लगाउन परेमा सोको मनासिब क्षतिपूर्ति सम्बन्धित धनीलाई दिइ अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सो गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्दा सम्भव भएसम्म सम्बन्धीत धनी, सरोकारवाला व्यक्ति तथा सोको कारणबाट प्रभावित हुने व्यक्तिको उपस्थितिमा प्रवेश गर्नु पर्नेछ।

४८. **घर जग्गाको प्रयोग गर्न वा कुनै निर्माण गर्न वा कुनै काम गर्न निषेध गर्न सक्ने:**

(१) आयोजना कार्यान्वयनका सिलसिलामा आयोजना स्थल र त्यसका निश्चित दुरीमा पर्ने घर जग्गा अरु कसैले कुनै खास कामका निमित्त प्रयोग गर्न वा सो जग्गामा कुनै निर्माण गर्न वा अन्य कुनै काम गर्न नपाउने कुरा सम्झौतामा लेखिएकोमा वा त्यस्तो घर जग्गा सो कामको निमित्त प्रयोग गर्न वा त्यस्तो घर जग्गामा कुनै निर्माण गर्न वा अन्य कुनै काम गर्न निषेध गरी पाउन अनुमतिपत्र प्राप्त व्याक्तिले सानिसा इकाई समक्ष निवेदन दिएमा, त्यसरी दिएको निबेदनको ब्यहोरा मनासिब देखिएमा सानिसा समितिले प्रचलित कानून बमोजिम त्यस्तो घर जग्गा सो बमोजिम प्रयोग गर्न वा कुनै निर्माण गर्न वा कुनै काम गर्न नपाउने गरी निषेध गर्न सक्नेछ। तर त्यसरी निषेध गरेको कारणबाट सम्बन्धीत व्यक्तिलाई पर्न गएको हानी नोक्सानी बापतको क्षतिपूर्ति अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले ब्यहोर्नु पर्नेछ।

उपमहानगरपालिका
धरान, सुनसरी

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइने क्षतिपूर्ति निर्धारण गर्नका लागि स्थानीय उपभोक्ताको प्रतिनिधित्व हुने गरी तोकिए बमोजिमको एक क्षतिपूर्ति निर्धारण समिति रहनेछ र सो समितिले सम्बन्धीत व्यक्तिलाई वास्तविक रुपमा पर्न गएको हानी नोक्सानीको मुल्याङ्कन गरी क्षतिपूर्ति निर्धारण गर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम निर्धारण गरिएको क्षतिपूर्तिको रकममा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले सो निर्णयको जानकारी प्राप्त गरको मितिले पैँतीस दिनभित्र सानिसा इकाई समक्ष उजुरी गर्न सक्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम परेको उजुरी उपर नब्बे दिनभित्र निर्णय गरिसक्नु पर्नेछ र सो उजुरीको सम्बन्धमा सानिसा समितिले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ।

४९. **घर जग्गा प्राप्त गरिदिने:**

(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने घर जग्गा आफैले खरिद गरी वा अन्य रुपमा व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(२) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले उपदफा (१) बमोजिम खरिद गर्न वा अन्य रुपमा व्यवस्था गर्न नसकेमा वा सम्झौतामा कुनै घर जग्गा प्राप्त गर्ने उल्लेख भएमा सानिसा इकाईले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको अनुरोधमा त्यस्तो घर जग्गा प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त गरिदिनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम घर जग्गा प्राप्त गर्दा जग्गाधनीलाई दिनुपर्ने क्षतिपूर्ति सम्बन्धीत अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्न पर्नेछ।

(४) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि स्थानीय सरकारको स्वामित्वमा रहेको वा सार्वजनिक जग्गा आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक भएमा सानिसा समितिले कार्यपालिका लगायत नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनुपर्ने भएमा स्वीकृति लिइ त्यस्तो जग्गा सम्झौतामा लेखिएबमोजिम वा लिज वा बहालमा प्रयोग गर्न दिन सक्नेछ।

५०. **आयोजनाको सुरक्षा गर्न सक्ने:**

(१) आयोजनाको सुरक्षा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति आफैले गर्न पर्नेछ।

(२) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले विशेष कारण देखाइ आयोजनाको खास किसिमको सुरक्षाका लागि सानिसा इकाई समक्ष अनुरोध गरेमा सो बापत लाग्ने खर्च अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्ने गरी त्यस्तो आयोजनाको सुरक्षाको व्यवस्था गर्न सानिसा इकाईले आयोजनाको सुरक्षाका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

५१. **सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्ने:**

(१) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा सानिसा समितिले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउन पर्ने सहयोग, दिन पर्ने स्वीकृति वा गरिदिन पर्ने काम सम्झौतामा उल्लेखित तरिका र अवधिभित्र गरिदिन वा उपलब्ध गराउन पर्नेछ।

(२) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै सहयोग माग गरेमा र त्यस्तो सहयोग प्रचलित कानून बमोजिम उपलब्ध गराउन सकिने भएमा सो बापत ब्यहोर्न पर्ने खर्च र दायित्व अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्ने गरी सानिसा समिति आफैले त्यस्तो सहयोग उपलब्ध गराउन लेखी पठाउन सक्नेछ।

५२. **विदेशी विनिमयको सुविधा**: आयोजनाको कार्यान्वयनका लागि ऋण वा शेयर पूँजीको रुपमा विदेशी मुद्रा लगानी भएमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई त्यस्तो ऋणको साँवा वा ब्याज भुक्तानी गर्न वा लगानी फिर्ता गर्नका लागि आवश्यक विदेशी मुद्रा प्रचलित विनिमय दरमा प्रचलित कानून बमोजिम उपलब्ध गराउन सहजीकरण गराइनेछ।

५३. **बिष्फोटक पदार्थको प्रयोग**: आयोजना कार्यान्वयनको लागि विष्फोटक पदार्थको प्रयोग गर्नु परेमा संघीय कानूनको अधिनमा रही अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको अनुरोधमा निजलाई प्रचलित कानून बमोजिम त्यस्तो बिष्फोटक पदार्थको प्रयोग गर्न अनुमतिपत्र दिन सहजिकरण गरिदिनेछ।

५४. **कानून बमोजिमको सुबिधा पाउने**: यस ऐन बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त गरी भएको लगानीले यस ऐन बमोजिमको सुविधाका अतिरिक्त प्रचलित कानून बमोजिम उद्योगले पाउने सम्पूर्ण संरक्षण सुविधा, सहुलियत तथा छुट प्राप्त गर्नेछ।

५५. **सेवा सुविधाको शर्त तोक्न सक्ने**:

(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले उपभोक्तालाई सेवा सुविधा उपलब्ध गराउँदा यस ऐन वा सम्झौताको अधिनमा रही आवश्यक शर्त तोक्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको शर्त विपरीत उपभोक्ताले सेवा सुविधा उपभोग गर्न पाउने छैन।

परिच्छेद- ९

विवाद समाधान सम्बन्धी व्यवस्था

५६. **छनौट प्रकृया वा निर्णय सम्बन्धी विवादको समाधान**:

(१) कार्यपालिका वा सानिसा समितिले यस ऐन बमोजिम सार्वजनिक निजी साझेदारी प्रबन्ध अन्तर्गत प्रस्तावदाताको छनौट सम्बन्धी कारवाही वा निर्णय गर्दा कुनै त्रुटि गरेको वा पालना गर्नु पर्ने कर्तब्य नगरेकाले आफूलाई क्षति पुग्ने वा पुग्न सक्ने कारण खुलाइ कुनै प्रस्तावदाताले त्यस्तो निर्णय वा पुनरावलोकनको लागि सानिसा समिति समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिने निवेदन सम्झौता हुनुभन्दा अघिको कारवाहीका सम्बन्धमा सीमित हुनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन पेश गर्दा सानिसा समितिले प्रस्तावदाताको छनौट सम्बन्धी कारवाही वा निर्णयमा त्रुटि गरेको वा पालना गर्नुपर्ने कर्तब्य नगरेको कुरा प्रस्तावदाताले थाहा पाएको सात दिनभित्र निवदन दिनुपर्नेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको निवदनको सम्बन्धमा छानविन गर्दा प्रस्तावदाताको छनौट सम्बन्धी कारवाही वा निर्णयमा त्रुटि देखिए वा सानिसा समितिले पालना गर्नुपर्ने कर्तब्य पालना गरेको देखिए वा त्यस्तो निर्णय कानून विपरीत देखिएमा सानिसा समितिको प्रमुखले त्यस्तो कारवाही निलम्बन गरी सो निवेदन प्राप्त भएको पाँच दिनभित्र कारण खुलाइ लिखित निर्णय गर्नुपर्नेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको निर्णयमा प्रस्तावदाताको छनौट सम्बन्धी कारवाही कसरी अगाडी बढाउने भन्ने कुरा समेत उल्लेख हुनु पर्नेछ।

(६) उपदफा (४) बमोजिमको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने पक्षले त्यस्तो निर्णय भएको मितिले पैँतीस दिनभित्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ।

जोगेन्द्रमान बुढाथोकी
नगर प्रमुख

५७. **सम्झौता अन्तर्गतका विवादको समाधान:**

(१) आयोजना सम्झौतामा प्रचलित नेपाल कानून लागु हुनेछ।

(२) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा सानिसा समिति र अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिबीच कुनै विवाद उत्पन्न भएमा त्यस्तो विवाद पक्षहरुबीच छलफल गरी आपसी सामझदारीबाट समाधान गर्नुपर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम आपसी समझदारीबाट बिवाद समाधान नभएमा विवादको समाधान सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम र उल्लेख नभएकोमा मध्यस्थताद्वारा गरिनेछ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम मध्यस्थताद्वारा विवादको समाधान गर्दा मध्यस्थताको कार्यविधि सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम र उल्लेख नभएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

(५) विशेष प्रकृतिका आयोजनाहरुको हकमा लागु हुने कानून र विवाद समाधान सम्बन्धमा छुट्टै व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिएमा कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम हुनेछ।

५८. **क्षतिपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था:**

(१) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा कुनै पक्षले यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा सम्झौता विपरीत कुनै काम गरेबाट अर्को पक्षलाई हानी नोक्सानी पर्न गएमा त्यसरी पर्न गएको हानी नोक्सानी वापतको मनासिब माफिकको रकम सो काम गर्ने पक्षलाई क्षतिपूर्ति वापत बुझाउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको क्षतिपूर्ति मेचीनगर नगरपालिकाबाट व्यहोर्नुपर्ने भएमा त्यस्तो क्षतिपूर्ति वापतको रकम हिसाब गरी कार्यपालिकाले अनुमतिपत्रको अवधि थप गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद- १०

विविध

५९. **गैरसरकारी वा स्थानीय सामुदायिक संघसंस्था मार्फत आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिने:** तोकिएको रकम सम्मको आयोजना लागत भएको आयोजना स्थानीय गैरसरकारी संस्था वा स्थानीय सामुदायिक संस्थालाई प्राथमिकता दिइ कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ।

६०. **संघ, प्रदेश वा अन्य स्थानीय सरकारसँग मिली आयोजना कार्यान्वयन गन सक्ने:** संघ वा प्रदेश वा अन्य स्थानीय तह तथा तिनका निकाय, समिति, बोर्ड, प्राधिकरण लगायत अंगसँगको सहकार्य र समझदारीमा यस ऐन अन्तर्गतको सार्वजनिक निजी साझेदारी आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ।

६१. **निर्देशन दिन सक्ने:** सानिसा इकाईले सम्झौतामा उल्लेखित शर्तहरुको अधीनमा रही आयोजनाको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई समय समयमा आवश्यक निर्देशन दिन सकिनेछ।

६२. **लिज वा भाडामा दिन वा बेचबिखन गर्न सक्ने:**

(१) सानिसा इकाईले अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई मेचीनगर नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको संस्थाको स्वामित्व वा अधीनमा रहेको कुनै घर वा जग्गा लिज वा भाडामा दिन, कुनै मेशिन, औजार बिक्री गर्न वा लिज वा भाडामा दिन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लिज वा भाडामा दिँदाका शर्तहरु सम्झौतामा तोकिए बमोजिम हुनेछन।

६३. **स्थानीय स्रोत, साधन र जनशक्तिको उपयोग गर्नु पर्ने:** अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा सम्भव भएसम्म स्थानीय स्रोत, साधन, जनशक्ति र मुलुकभित्र उत्पादन हुने वस्तु तथा सेवा उपयोग गर्नु पर्नेछ।

अध्यक्षज्यूको बुढाथोकी
नाम: मुख

६४. **अध्ययन प्रतिवेदनमाथि अधिकार कायम रहने:** प्रस्तावकले प्रस्तावसाथ पेश गरको अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी कागजात उपर निजको पूर्ण अधिकार कायम रहनेछ। प्रस्तावकले लिखित स्वीकृति बिना त्यस्तो अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी कागजातहरु अन्य कुनै कामको लागि प्रयोग वा प्रकाशन गरिने छैन।

६५. **नियम बनाउन अधिकार:** यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कार्यपालिकाले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ।

६६. **कार्यविधि तथा निर्देशिका बनाउन सक्ने:** कार्यपालिकाले वा समितिले यस ऐन कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कार्यविधि तथा निर्देशिका बनाउन सक्नेछ।